

Stockholm den 5 september 2011

Till
Justitiedepartementet – Ju/4708/L3
Enheten för immaterialrätt och transporträtt
Att: Rickard Sobocki
103 33 Stockholm

Sveriges Läromedelsförfattares Förbund (SLFF) avger härmed yttrande över Kommissionens förslag till direktiv om s. k. orphan works (KOM (2011) 289 slutlig)

SLFF är huvudorganisation för Sveriges läromedelsförfattare i alla ämnen, för alla målgrupper från förskola till högskola och universitet. Vi är en upphovsmannaorganisation med drygt 1600 medlemmar. Vi bevakar läromedelsförfattarnas rättigheter samt förhandlar och träffar ramavtal. Såsom huvudorganisation utlöser vi avtalslicens och är därmed medlemsorganisation i tre kollektiva rättighetsförvaltningsorganisationer: ALIS – Administration av litterära rättigheter i Sverige, Bonus Presskopia och COPYSWEDE. Vi innehar medlemskap i KLYS – Konstnärliga Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd, Nordiskt Författar- och Översättarråd och European Writers' Council.

SLFF har tagit del av kommissionens förslag till direktiv om s. k. "orphan works" och vi bedömer det av synnerlig vikt för oss som organisation och företrädare av upphovsrättigheter att inkomma med ett yttrande där vi delger våra synpunkter.

Våra synpunkter kan kortfattat summeras enligt nedanstående punkter:

- **Vi ställer oss avvisande till kommissionens förslag.** Direktivförslaget löser inte de frågeställningar relaterade till massdigitaliseringar som det förutsätts lösa. En "diligent search" (i den sv. översättningen "omsorgsfull eftersökning") riskerar att än mer byråkratisera och kommer att medföra fördyrade kostnader i form av omfattande eftersökningar av rättsinnehavare som i så fall läggs på redan befintliga kulturarvsinstitutioner eller så måste det inrättas nya för ändamålet. Vidare torde förslaget strida mot det s. k. trestegstestet i Bernkonventionen, TRIPS-avtalet, WIPO Copyright Treaty och WIPO Performances and Phonogram Treaty. Det är också tveksamt hur förslaget förhåller sig till det gällande Infosoc-direktivet – 2001/29/EG om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället, som infördes i svensk lagstiftning per den 1 juli 2005.

- **Vi förespråkar istället en avtalslicensordning** i enlighet med den nordiska modellen för avtalslicenser, som är sedan lång tid ett väl etablerat och fungerande system. Redan år 1973 träffades det första kopieringsavtalet i Sverige mellan staten och BONUS och gällde avtalslicens för undervisningsändamål. Avtalslicensordningen omfattar redan "föräldralösa verk" (i den sv. översättningen "anonyma verk") och ingår i avtalen, vilket betyder att rättsinnehavare tillgodoses upphovsrättsligt och avnämare kan därmed kännas sig trygga i ett väl fungerande avtalssystem.

SLFF hänvisar i övrigt till de yttranden som Bonus Presskopia, COPYSWEDE och KLYS skickat till departementet angående kommissionens förslag till direktiv om s. k. "orphan works". SLFF ställer sig bakom dessa yttranden.

Sveriges Läromedelsförfattares Förbund

Jöran Enqvist
Förbundsordförande

Jenny Lundström
Förbundsdirektör